

ARCHAEOLOGIES, 1. szám Angol nyelvű absztraktok

Szerkesztői előszó: Az „Egy világ, egy régészet” elképzeléstől az „Egy világ, sok régészet” elgondolásig

Nick Shepherd

Szeretettel köszöntöm a World Archaeological Congress hivatalos folyóiratának, az *Archaeologies* első számának olvasóit. Az új folyóirat létrehozásakor két fő szempontot tartottunk szem előtt. Elsősorban egy olyan fórumot szeretnénk a nemzetközi szakirodalom területén megteremteni, ahol párbeszéd alakulhat ki a különböző témákkal foglalkozó szakemberek között. Ilyen például az észak–dél, a kelet–nyugat, vagy a fejlett-alulfejlett kontextusok, illetve a domináns–alárendelt népek, csoportok és személyek viszonya. Másodsorban pedig arra törekedtünk, hogy a folyóirat méltón képviselje azt a felismerést, hogy ezt a sokszínűséget különböző tényezők befolyásolják: a hatalom és kiváltság közötti kapcsolat, az erőforrásokhoz való hozzáférés, vagy az írott emlékekben és történelmi tapasztalatokban való eltérések. Az utóbbi szempont jóval továbbmutat az egyszerű reprezentáción – új, komoly kihívásokkal járó feladatok felé visz bennünket. Ezen oknál fogva az „Egy világ, egy régészet” elképzelés helyett új mottót javasolunk: „Egy világ, sok régészet”.

Társzerkesztői előszó: Előre tekintve

K. Anne Pyburn

K. Anne Pyburn, a folyóirat társszerkesztője gratulál Nick Shepardnek az első szám megjelenésének alkalmából és felhívja az olvasó figyelmét a folyóirat következő számára, mely a „A régészet oktatása mint forradalmi cselekedet” témában fog tanulmányokat közölni. A második szám K. Anne Pyburn szerkesztésében fog megjelenni.

Párhuzamok vagy kereszteződési pontok? Feminista és őshonos régészetek 2005-ben

Margaret W. Conkey

A tanulmány a feminista és őshonos régészetek esetleges találkozási pontjait járja körül. A nyugati szakirodalomban tárgyalt kereszteződési pontok bemutatása után a tanulmány e két régészeti irányzat különbségeit és lehetséges hasonlóságait tárgyalja és azt a kérdést veti fel, hogy mit nyerhetünk a feminista és őshonos régészetek együttes alkalmazásával. E két régészeti vonallal foglalkozó szakemberek a régészeti interpretáció két főbb dimenzióját különböztetik meg: 1) a „tapasztalat” helye és szerepe; és 2) az orális hagyományok és mesélés alkalmazása. Majd dekolonizáló és ellentétes régészeti módszertanokat vázol fel a tanulmány, végül két olyan régészeti területet jár körbe a szerző, ahol a feminista és őshonos régészetek együttműködése igen eredményes lehet: a nemi szerepek megértése, illetve a tér régészete. A tanulmány ama felvetésével, hogy mind a feminista, mind az őshonos régészet hozzájárulhat a régészeti módszerek forradalmasításához, hozzájárul a transzformatív, egymásra épülő megközelítések további fejlesztéséhez.

Régészeti etnográfia: a Kruger Nemzeti Parkban folytatott párbeszéd

Lynn Meskell

A tanulmány egy olyan hibrid megközelítést jár körül, amelyet régészeti etnográfianak kereszteltem el. Ez nem más, mint a régészet és a szocio-kulturális antropológia találkozása. A terepmunkát a Kruger Nemzeti Parkban végeztem a Malatje közösség tagjaival, illetve szociális ökológusokkal, parkőrökkel, és számos, a Nemzeti Park alkalmazásában lévő hivatalnokkal. A kutatás értékeli a dél-afrikai régészeti hagyomány jelenlegi helyzetét, illetve a kozmopolita, posztkoloniális nemzet újdonsült szubjektivitásának megteremtésében képviselt szerepét.

„Csak füst és tükör...” World Archaeological Congress, 1987–2004

Peter Stone

A tanulmány a World Archaeological Congress (WAC) fejlődését járja körül, az első, 1986-os Southampton-i Kongresszustól (WAC-1) egészen 2004-ig. Részletesen tárgyalja a dél-afrikai és namíbiai régészek kitiltását a WAC-1-ről, melynek eredményeképpen a WAC elvesztette azon jogát, hogy az UNESCO égisze alatt működő, International Union of Prehistoric and Protohistoric Sciences (IUSPP) 11. kihelyezett kongresszusa legyen. Rámutat, hogy alapvető véleményeltérések voltak a régészek szerepéről és felelősségéről a WAC-1 és az IUSPP szervezői között, mielőtt már a kitiltás miatt elmélyült a válság a két szervezet között. A tanulmány amellet érvel, hogy a WAC sosem fogja tudni betölteni szerepét, amíg nincsen egy állandó titkárság finanszírozása megoldva. Végül felteszi a kérdést, hogy vajon szükség van-e a WAC-ra a 21. században, és három olyan, egymásra épülő problémát vázol fel, amely a WAC szükségességét bizonyítja.

Régészet a vasrács két oldalán

Alejandro F. Haber

Az éves argentin megemlékezés Amerikai felfedezéséről segít abban, hogy kérdéseket fogalmazzunk meg a régészet mint tudás alapfelvetésről. Őshonos csoportok számára Kolumbusz megérkezésének napja nem más, mint a szabadság utolsó 24 órája. Régésztként kötelességünk feltenni magunknak azt a kérdést, hogy miképpen értékeljük az őshonos csoportok helyzetét. „Úttörő” argentin régészek interpretációi mellett a tanulmány megvitatja azt a „metafizikai hézagot” amely a régészet egyik velejárója: az őshonos népek világának realitása és a régész által képviselt, „tudományos” módszerekre alapozott tudás közötti aszinkronitás. A 21. század még igen sok kérdést tartogat a régészet számára, mely, amennyiben dekolonizáló szerepet kíván betölteni, úgy önmaga dekolonizálásával kell először szembenéznie. A globális régészet elgondolás megfelelő kontextust nyújt eme dekolonizáló feladat teljesítéséhez.

Egy világ, egy hely

Martin Hall

A tanulmány végigtekinti a World Archaeological Congress és az „Egy világ, egy régészet” fejlődését 1986-tól kezdve, különös tekintettel az apartheid és Fokváros szerepére. 1986-ban, bojkott miatt, a dél-afrikai küldöttek nem vehettek részt a Southampton-i Kongresszuson, ahol a WAC-ot hivatalosan is megalapították. Az „egy világ, egy hely” kifejezés egy olyan javaslatot képvisel, mely irányváltásra szeretné sarkallni az „Egy világ, egy régészet” mozgalmat. Eme

javaslat a hely mint fogalom, a lokális területek, és az identitás, kulturális örökség, történelmi interpretáció és emberi jogok közötti kapcsolatok, összefüggések fontosságát hangsúlyozza. Az új információs technológiákhoz való könnyebb hozzáférés elősegítheti ezt az irányváltást a régészetben, illetve a különböző helyszínek összehasonlítását és az „elkötelezett régészet” stratégiai hálózatának további fejlesztését.

A World Archaeological Congress: a vízió kiterjesztése

Claire Smith

A tanulmány a World Archaeological Congress történetét, teljesítményét és jövőbeni célkitűzéseit járja körül. A WAC szerkezeti felépítését követően (melynek gerincét a 14 különböző globális régióból származó választott képviselő adja) a szerző bemutatja a WAC publikációs programját és a megrendezésre kerülő tematikus kongresszusokat, biztatva az olvasókat a részvételre. A tanulmány kitér arra a vezető szerepre, melyet a WAC vállal azon régészek támogatásában, akik az értékek megőrzéséért és a régészet etikus alkalmazásáért küzdenek. Emellett a WAC hatékonyan segített régészeti közösségek fejlesztésében elsősorban olyan régiókban, ahol a gazdasági és politikai helyzet ezt megnehezítette volna.

A WAC sokszínűségét jól tükrözi az a tény, hogy például a WAC-5. washingtoni konferenciáján 75 különböző ország képviseltette magát. Ennek a nemzeti sokszínűségnek következménye, hogy a WAC igen empatikus az őshonos csoportok irányában. A WAC elkötelezett híve a társadalmi igazságosságnak, mely elkötelezettség nem csupán politikai helyzetéből adódik, hanem jól leszűrhető abból is, ahogy a WAC a régészet elméleti, módszertani és gyakorlati kérdéseit kezeli. Az együttműködésnek köszönhetően a WAC tagjai egy gazdagabb, érzékenyebb, akadémikusabb és igazságosabb régészetet hoznak létre. És ami a legfontosabb, hogy a WAC példaként szolgál a többi diszciplína dekolonizálásához.

A jelenlegi vezetés szeretne hozzájárulni ahhoz, hogy a WAC egy szorosabb, pénzügyileg támogatottabb és politikailag hatékonyabb szervezetté váljon, és hogy hathatósabb szerepet kapjon a nemzetközi régésztközösség támogatásában olyan gyakorlati intézkedések bevezetésével melyek a regionális közösségeket is segítik. Egyúttal remélik, hogy továbbviszik az alapítók elképzeléseit.

Journal of Environment and Culture

A Journal of Environment and Culture (JEC) az Ibadani Egyetem (Nigéria) Régészeti és antropológiai tanszékének hivatalos publikációja. A tanszék gondozásában jelenik meg a sikeres, széles olvasótáborral rendelkező West African Journal of Archaeology c. folyóirat is. Az új folyóirat két főbb témával foglalkozik: a környezettel és kultúrával kapcsolatos ismeretanyag megszerzésével a világ minden tájáról, illetve az ismeretanyag publikálásával, elsősorban irányelvek és helyi (Nigéria) vagy globális végrehajtás szempontjainak tükrében.

A folyóirat abból a célból alakult, hogy dialógus alakulhasson ki az emberiséget veszélyeztető modernitásról, amely komoly jelentőséggel bírhat a közeljövőben az egyének, a közösségek és a népek között húzódó kapcsolatokat tekintve. A jelenlegi helyzetet elemezve világosan látszik, hogy Afrika az egyik legvesélyeztetettebb kontinens – és Nigéria már lehet, hogy bele is került ebbe az örvénybe, mivel polgárai egyre több demonstrációt szerveznek.

A folyóirat nemzetközi, interdiszciplináris és pragmatikus. Célja, hogy fórumot hozzon létre a kultúra és a környezet interaktivitásának megvitatására, illetve, hogy válaszolhasson arra a kérdésre, miként tud az emberiség helytállni az intellektuális, gazdasági és politikai interakciókban lokálisan és globálisan. A folyóirat multidiszciplináris és komparatív jellegéből adódóan itt bármely tudományos területet képviselő szakemberek publikálhatnak. Az a fontos, hogy a tanulmányok, amelyek lehetnek tudományos, vallási, történelmi, társadalmi vagy filozófiai irányultságúak, a kultúra és környezet problémáinak egyéni, közösségi, kontextuális vagy kronológiai aspektusait tartsák szem előtt.

Előfizetéssel kapcsolatos információkért forduljon Dr J.O. Aleruhoz, olualeru@yahoo.com .
Publikálással kapcsolatos információkért forduljon a főszerkesztőhöz, Journal-Environmentculture@yahoo.co.uk

Arqueología Suramericana Arqueologia Sul-Americana

Dél-Amerika aktív szerepet tölt be a régészeti ismeretanyag bővítésében és a múlttal kapcsolatos alternatív megközelítések kialakításában, mind diszciplináris, mind kontextuális szempontokat tekintve. Ezzel szemben nem létezett olyan írott médium, ahol a szubkontinens kulturális képviselői részt vehettek volna a gazdag tárgyi emlékekre alapozott, múlttól szóló dialógusokban. Ez az oka annak, hogy a dél-amerikai régészek megalakították az Arqueología Suramericana/Arqueologia Sul-Americana folyóiratot, melyet az Universidad del Cauca (Kolumbia) Antropológiai tanszéke ad ki, a WAC támogatásával. A WAC szempontjait is szem előtt tartva a folyóirat célja, hogy előremozdítsa és terjessze a régészeti ismeretanyagot Dél-Amerikában, hangsúlyozva az olyan megközelítésekről szóló dialógusokat, melyek mostanáig háttérbe voltak szorítva. A folyóirat szeretné erősíteni az eddig csak igen halovány együttműködést Dél-Amerika két régiója, Brazília és a spanyol ajkú országok között. Szomorú, hogy két hasonló nyelv ennyire megosztotta a kontinenst, főleg annak fényében, hogy a dél-amerikai országok sok olyan problémára próbálnak meg külön-külön megoldást találni, melyeket közös erőfeszítéssel meg lehetne oldani.

További információ: Cristóbel Gnecco, cgnecco@ucauca.edu.co vagy Alejandro Haber, afhaber@arnet.com.ar

Translated by Reka Benczes & Elisabeth Jerem